

Tiina Rahnasto

Syntymävuosi: 1964

Ammatti: Kuvataiteilija

Lehden perustiedot

Tekemäsi lehti tai lehdet: Osattomien Oikaisu

Lehden tekijät ja heidän tehtävänsä: Tiina Rahnasto, lehden sisältö, ulkoasu sekä toteutus

Julkaistut numerot ja niiden ilmestymisvuosi/ajankohta:

Numerot I, II ja III. Lehdet ilmestyivät 1980-luvun alkupuolella; muistaakseni vuosina 1981, -82 sekä -83.

Asuinkunta lehteä tehdessä: Teuva

Vanhempien ammatit tai yhteiskuntaluokka: Isä oli metsuri ja pientilallinen. Äiti puolestaan pientilan emäntä sekä kasvihuonetyöntekijä.

Lehden tekeminen

Koska lehden teosta on jo niin pitkä aika eikä minulla ole jäljellä edes niiden originaaleja, en välttämättä muista kaikkia niiden tekemiseen liittyviä vaiheita, joten tässä muistelussa korostuukin syy miksi innostuin omakustanteen tekemisestä.

Siinä maaseutukylässä jossa olin syntynyt ja elänyt, sain jo melko varhain havaita olevani muiden silmissä jotenkin kummallinen, eikä minulle vieläkään ole täysin selvinnyt miksi näin oli. Konkreettisesti tämä ilmeni siten, että en aina mahtunut lähipiiriin muiden lasten joukkoon ja ulkoiset vikani tulivat myös itselleni selviksi.

Sinänsä elämä oli luonnonläheistä, vapaata, turvallista ja yksinkertaista. ja vanhempieni pientila takasi niukan toimeentulon, mutta myös sen, että elämä pyöri työnteon ympärillä. Olin ensimmäistä kesää töissä sokerijuurikaspellolla jo ennen kuin menin kouluun ja töitä täytyi tehdä oikeasti, sillä perheen toimeentulo oli osaksi kiinni siitä sadosta, joka syksyllä korjattiin. Yleensä ”palkkaa” ei maksettu, mutta tästä työstä maksettiin yksi markka riviltä, jonka pituus oli keskimäärin 100 metriä. Katsoinkin kokevani suurta vääryyttä silloin, kun minut komennettiin hoitamaan nuorempaa sisarusta, valmistamaan ruokaa ja tekemään kotitöitä ilman korvausta, sillä välin kun vanhempi ja nuorempi sisarus olivat ”palkkatyössä” pellolla. (Perusajatushan tässä oli silloin ja on vieläkin, että perinteiset ns. naistentyöt olivat jotenkin vähempiarvoisia eikä niiden tekijälle tarvinnut

maksaa. Ja vielä 1970-luvullahan pientilan emäntä oli verottajan silmissä aikuiselätettävä henkilö, tekemästään työmäärästä huolimatta.) Mutta niin idyllistä kuin elämä olikin, sitä hallitsi poliittinen jakautuminen, joka sai yksilön valitsemaan esim. kaupan tai pankin sen mukaan, minkä väristä puoluetta kannatti.

Ja viimeistään siinä vaiheessa, kun seisoin yksin ala-asteen pihalla, sain kokea sen, että vanhempani edustivat väärää ammattialaa ja puoluekantaa; isäni vasemmistolaisuus ja äitini puoluekirjaton keskustalaisuus oli sopimaton yhdistelmä moneen suuntaan. Jos oli seurassani, joutui porukan ulkopuolelle, joten olin toisaalta melko vaikutusvaltainen ja tämän vaikutusvaltani alaisia olivat myös ala-asteen opettajat. Kun yksi oppilas sitten lyöttäytyi seuraani, johtajaopettaja oli ihmeteltyt hänelle kuinka viitsi olla kaverini. Myös sisarukseni saivat tietysti osansa, mutta minulla oli syntilistalla vielä persoonaani liittyvät viat. Ulkopuolisuus loi kuitenkin pohjaa kyvyille ajatella ja toimia itsenäisesti, muiden mielipiteestä piittaamatta.

Tätä vahvisti se tiedon määrä, jonka ahmin lukemalla kirjaston kirjoja sekä eri näkemyksiä edustavia sanoma- ja aikakauslehtiä, joita kotiini tilattiin. Esimerkiksi Neuvostoliitto- nimistä julkaisua luin toisaalta epäuskoisen huvittuneena, mutta toisaalta sen kautta sai kurkistaa venäläiseen kulttuuriin, esimerkiksi tyylytellyt koristekuviot ovat jääneet mieleen lehden sivuilta.

Vähitellen ryhdyin kirjoittamaan itse kantaa ottavia sanoja paperille, sillä se malja alkoi vuotaa yli, joka oli täytynyt tiedostamastani epäoikeudenmukaisuudesta ja kokemastani syrjinnästä.

Ja kun punk-aalto 1970-luvulla rantautui Suomeen, imaisin siitä osani heti sen tiedostettuani. Kun kuulin radiosta ensimmäiset punk-biisit ja näin Pelle Miljoonan esiintyvän TV:ssä, koin etten ollutkaan enää niin ulkopuolinen kuin olin siihen asti ollut. Joku muukin ajatteli samoin kuin minä. Ihmisarvo ei ollutkaan kiinni ulkoisista seikoista ja erilaisuus oli sallittua.

Punk-aate antoi puitteet sille, minkä sisällä halusin toimia ja ensin tämä näkyi lähinnä musiikkimaussa ja ulkonäössä, jolla herätin hämmästyttä yläasteikäisenä. Halusin näin osoittaa, että en piitannut ulkonäköni ja persoonaani kohdistuvasta arvostelusta. Yläasteella olin myös osa niin sanottujen "outojen" löyhää ryhmää. Mutta jatkoin oman kirjoitus- ja piirtämistyylin kehittämistä ja sain jopa myönteistä palautetta äidinkielen opettajalta.

1980-luvulle tultaessa sain opiskeluaikana käsiini ensimmäiset omakustannelehdet ja olin näin löytänyt väylän omien kantaa ottavien ajatusten esille tuomiseen. Kohtasin myös samanhenkisiä ihmisiä ja se antoi pontta lehtisuunnitelmien toteuttamiseen.

Punk-aate vahvisti kyseenalaistamaan valmiit vastaukset ja ympäröivän maailman arvot eli esim. puoluepolitiikan, pelkkään rahan hankintaan perustuvan työn, asemaan ja ulkonäköön perustuvan ihmisarvon sekä pinttyneet sukupuoliroolit. Halusin toimia rauhan puolesta ja keräsin nimiä listaan Ydinaseettoman pohjolan puolesta. Kiinnostuin luonnonmukaisesta viljelystä, ympäristöarvoista ja kasvisruokavaliosta, käsityöläisyydestä ja esineiden eettisestä

tuotantoprosessista, taiteista, henkisydestä, uskonnoista sekä kaikenlaisesta epätieteellisestä, esim. parapsykologiasta. Kaikki ei kuitenkaan tullut kerralla, vaan vähitellen esim. lukemalla, kohtaamieni mielenkiintoisten ihmisten kautta tai itse oivaltamalla. Punk-henkisyys alkoi näkyä yhä enemmän myös ulkonäössä ja tein joko itse vaatteita tai muokkasin vanhat uuteen kuosiin. Tarkoituksena oli olla mahdollisemman epämuodikas ja valtavirran vastainen ja menin siinä välillä niin pitkälle, että eräät sukulaiset olivat välillä kuin eivät olisi tunteneet minua muiden ihmisten aikana.

Nämä mielenkiinnon kohteet siirtyivät myös lehteni sivuille, vaikka ensimmäinen Osattomien Oikaisu perustui kyllä enimmäkseen sille ajatukselle, millainen punk-lehden mielestäni piti olla ja sille vaikutukselle minkälaisena kaupunkihenkinen punk-liike näyttäytyi maaseudulla asuvalle.

Mutta toisessa numerossa väläyttelin pelkän haistattelevan shokeeraamisen lisäksi jo toisenlaista maailmankuvaa siitä ympäristöstä, jossa itse elin. Sillä parhaat kokemukset elinpiiristäni liittyivät kuitenkin luonnon läheisyyteen sekä sukulaisten väliseen yhteisöllisyyteen; esim. heinänkorjuuseen tai perunannostoon syksyllä, jolloin työtä tehtiin suurella joukolla.

Mutta lehden ulkoasussa pyrin edelleen hallitun sotkuiseen ilmeeseen ja siihen että se oli tavallisuutta rikkova.

Kolmannessa ja toistaiseksi viimeisessä numerossa ulkoasu oli jo tietoisesti siistimpi ja siinä hallitsevassa asemassa olevissa piirroksissa näkyy selkeimmin oma tyylini ja persoonani, vaikka teknisesti ne eivät olleetkaan niin hyviä, kuin olisin halunnut niiden olevan. Jonkinlaisen henkisyuden tiedostaminen alkoi aueta mielessäni ja niitä piirtäessäni oli kuin olisin katsonut johonkin toiseen, ei-aineelliseen maailmaan. Oman osionsa muodostivat ajatelmät ja runot, joita oli varmaan jokaisessa lehdessä. Niissä tuli esille se, mitä pääni sisällä liikkui ja kuinka näin ja koin ympäröivän maailman.

Lehdissä oli myös bändi-juttuja, joihin haastattelin lähinnä punk-bändien jäseniä ja siinä oli mukana pyrkimystä saada kontaktia samanhenkisiin ihmisiin...eikä se välttämättä sujunut aina niin kuin toivoi tai odotti.

Fyysistä lehteä toteutin leikkaa/liimaa – systeemillä ja tekstit kirjoitin enimmäkseen käsialalla. Leikkasin sanoma- ja aikakauslehdistä kuvia ja tekstejä, jotka muokkasin oman sanomani mukaiseksi. Lisäksi sain toisilta lehden tekijöiltä esim. valokuvia. Kaiken sen tekemiseen liittyi valtava into ja myös näyttämisen halu; kuka tahansa saattoi ymmärtää ja tiedostaa asioita, tehdä ja toteuttaa eikä tarvinnut kuulua eliittiporukkaan. Se oli vastaiskua asemaan perustuvalla yli mielisyydelle. Ylilyöntejäkin tuli varmaan tehtyä ja välillä touhu meni tahattoman komiikan puolelle, mutta virheistä oppii parhaiten.

Lehden painatus tapahtui pääasiassa kirjapainossa A3-kokoisena ja se oli keskeltä nidottu A4-

kokoon. Kolmannesta numerosta otin myös A4-kokoisia valokopioita kun olin toimistotyöntekijänä Teuvan Kunnalla ja muistan maksaneeni niistä todella suuren laskun.

En muista tarkkaan painatuskustannuksia, mutta ajattelisin että myynnissä jäin miinuksen puolelle. Tarkoituksena ei ollutkaan rikastua, vaan toimia ajatustensa mukaisesti. Lehteä myin toisten omakustannelehtien tai muiden lehtien kautta sekä suoraan ihmisille festareilla ja musiikkitapahtumissa.

Lehden I ja II numerot saivat ihan ok vastaanoton, ehkä niille hieman hymähdeltiin, mutta saatuaan käteensä III-numeron, monet olivat kuulemma yllättyneet. Niin yllätyin minäkin.

Valmistelin vuonna 1984 neljännen numeron toteuttamista, mutta sitten elämässäni tapahtui niin suuria muutoksia, että se jäi tekemättä. Mutta asia uinuu pinnan alla ja välillä heräilee melko voimakkaasti, vaaten esilletuloa. Samoin punk. Se ei kuole minussa koskaan, vaikka ei olisikaan niin näkyvästi esillä; se muuttaa vain muotoaan. Vuosien ja elämäkokemuksen myötä myös mustavalkoisuus ajattelussa on haalistunut. Mutta punk on antanut rohkeutta tavoitella omia haaveita ja jättäytymään tietoisesti ulkopuolelle, jos siltä on tuntunut. Ei ole pakko sopeutua, jos se sotii omia periaatteita vastaan. Se on näkynyt myös valinnoissa joita olen tehnyt, esimerkiksi hoidin omat lapset itse kotona, vaikka se 1980-luvulla oli lähes rikollista. Ulkopuolinen olen vieläkin ja monet muistavat edelleen minut hurjimmilta punk-vuosilta, toiset hyvällä ja toiset pahalla.

Paikka: Horonkylä, Teuva

Aika: 24.4.2016